

Hygienråd i förskolan

- och åtgärder vid ökning av infektioner

Förskoleverksamheten har ansvar för egenkontroll och dokumentation av hygienrutiner. Infektioner i förskolan sprids främst via händerna, men även via föremål som till exempel textilhanddukar, handtag och leksaker. Handhygien är mycket viktig. Här följer förslag till råd och rutiner som minskar risken för smittspridning.

Personal

Kortärmad klädsel, kortklippta naglar och händer utan ringar, armbandsur och handledssmycken underlättar god handhygien. Vid handtvätt tvättas händerna med flytande tvål och vatten. Torka händerna torra på engångshandduk. Använd inte textilhanddukar eftersom bakterier och virus trivs i fuktig miljö. Handtvätt bör ske:

- Efter toalettbesök/blöjbyte
- Efter kontakt med kroppsvätskor, såsom urin, avföring, kräkning, snor, nysning eller blod (läs mer i dokumentet Blodburen smitta bland barn och ungdomar)
- Efter utevistelse och efter kontakt med djur
- Efter hantering av smutstvätt
- Före matlagning, måltid, dukning och servering

I övriga situationer när ingen synlig smuts förekommer på händerna kan handsprit ersätta tvål och vatten som torkar ut huden. Handsprit används på synligt ren och torr hud. Arbeta in rikligt med handsprit på och mellan fingrar, på handryggar, handflator och runt handleder. Arbeta in ordentligt tills händerna känns torra. Handsprit används också före nya handskar tas på och efter att handskar har bytts eller tagits av.

Engångshandskar används vid barnens toalettbesök/blöjbyte och vid kontakt med kroppsvätskor.

Handtvätt för barn

- När händerna är smutsiga
- Efter toalettbesök/blöjbyte
- Före måltid, dukning och servering
- För medverkan i matlagning/bakning
- Efter utevistelse och efter kontakt med djur

Tänk även på att lära barnen att hosta och nysa i armvecket!

Toalettbesök och blöjbyte

Engångshandskar, engångsunderlägg, engångsvättlappar, plastpåsar, handsprit, ytdesinfektion och vatten ska finnas inom räckhåll vid blöjbyte. Blöjbyte görs på skötbord med avtorkningsbar dyna (som tål desinfektionsmedel) och engångsunderlägg som byts mellan varje barn.

Blöjbyte

- Engångshandskar används vid blöjbyte och engångsförkläde används vid risk för stänk och diarré.
- Barnen tvättas och torkas med engångsvättlappar.
- Bajsblöjor slängs i hink med lock som barnen inte kommer åt.
- Handskarna tas av och händerna spritas innan den nya blöjan sätts på.
- Dynan rengörs genom att engångspapper dränks in med ytdesinfektion med rengörande effekt och gnuggas väl.
- Slutligen tvättar både, barn och personal, händerna efter blöjbytet.

Barnens toalettbesök

- Använd handskar vid barnens toalettbesök och förvara handskarna lättillgängliga.
- Barnen får vid behov hjälp med handtvätt.
- Pottor rengörs med rengöringsmedel, torkas ur och ytdesinficeras direkt efter användning.
- Toalettborstar byts regelbundet och hålls utom räckhåll för barnen.

Mathantering

Förskoleverksamheten ansvarar för att det finns dokumenterade rutiner för livsmedelshantering samt egenkontroll av rutinerna. Barn eller personal som är infekterade ska inte delta i mathantering, dukning eller bakning. Vid infektionsproblem på förskolan bör barnen avstå all mathantering inklusive bak. Handtvätt görs för både barn och personal före dukning/matlagning.

- Rent förkläde används av personalen vid mathantering.
- Handtvätt före varje måltid (inklusive mellanmål/fruktstund/fika).
- Matborden torkas av före och efter måltid.
- Disktrasan byts dagligen.
- Barnen ska alltid dricka ur egen mugg/glas.
- Smör serveras i mindre skålar.
- Färdigskuret pålägg är att föredra.
- Vid bakning ska all deg förbrukas eller kastas.

Rengöring och städning

Förskoleverksamheten ansvarar för att städschema upprättas och att egenkontroll av städningen sker. Vid spill av kroppsvätskor t ex kräkning, avföring eller blod använd ytdesinfektion. Vid övrig rengöring används rengöringsmedel och vatten. Damm kan innehålla bakterier, virus, pollen mögelsporer, pälsdjursallergen mm. Försök att åstadkomma minsta möjliga dammuppvirvling vid städning. Bakterier och virus trivs i fuktig miljö t ex i fuktiga textilhanddukar och mjuka djur. Rutin för att höja städnivån vid smittspridning bör finnas.

Spill av kroppsvätskor

Vid spill av kroppsvätskor såsom avföring, sårvätska, snor eller slem rengörs ytorna med ytdesinfektion med rengörande effekt (tensider).

- Vid kräkning/diarré rengörs ytan noggrant med rengöringsmedel med desinfekterande effekt avsedd för magsjuka.

Daglig rengöring

- Toaletter, pottor och handfat rengörs med rengöringsmedel.
- Skötbord inklusive tvättho rengörs med engångstrasa eller textiltrasa och rengöringsmedel. Textiltrasan läggs i tvätten direkt efter användning.
- Matplatsen, både på avdelningen och i eventuell gemensam matsal.
- Förskolans golvytor.
- Lokalen ska helst vädras regelbundet två till tre gånger dagligen i fem till tio minuter.

Rengöring av sängkläder och leksaker

- Filtar, madrassöverdrag, örngott och sovkuddar tvättas en till två gånger i månaden samt vid behov.
- Madrasser bör plockas upp från golvet och förvaras i avsett madrasskåp.
- Leksaker rengörs varannan månad samt vid behov. Tvättmaskin kan med fördel användas.

Åtgärder vid ökning av infektioner

För att bryta smittspridningen vid perioder med ökning av infektioner i förskolan bör följande åtgärder vidtas i tillägg till de hygienråd som redan beskrivits ovan. Dessa utökade åtgärder bör vidtas till och med **en vecka efter att den senast insjuknade personen har tillfrisknat**.

Handhygien

- Handsprit rekommenderas före varje måltid (inklusive fruktstund/mellanmål/fika) för personal, och vid särskilda utbrottsituationer även för barn.
- Arbeta kortärmat och med korta naglar, utan ringar, armband och armbandsklocka för att underlätta god handhygien.
- Noggrann handtvätt för barnen efter toalettbesök/blöjbyte och innan måltid, under vuxens uppsikt.

Mathantering

- Sträva efter att så få personer som möjligt hanterar mat och undvik om möjligt att den som hanterar mat inte hanterar barnens blöjbyten/toalettbesök.
- Den som har magsjuk anhörig hemma ska inte hantera livsmedel förrän 48 timmar efter anhörigs sista symtom.
- Ingen buffé eller självservering under utbrottet.
- Matborden torkas av med engångstrasa eller papper före och efter varje måltid (inklusive mellanmål/fruktstund/fika).
- Informera personal i kök om utbrott i förskolan.
- All överbliven mat kastas.

Rengöring/tvätt

- Rengöring flera gånger dagligen av tvättställ, kranar, toaletsits, spolknopp och även kontaktytor såsom till exempel tittfönster, grind eller andra ställen där barnen ofta tar.
- Noggrann rengöring av skötbord mellan varje blöjbyte.
- Rengör leksaker och utklädningskläder, reducera antalet leksaker under utbrottet.
- Rengör barnens vattenflaskor om sådana förekommer.
- Alla textilier tvättas såsom örngott, madrassöverdrag, kuddar och mjukisdjur vid minst 60 grader.
- Informera lokalvårdare om utbrott och vid behov extra städning.
- Uppmana föräldrar att tvätta extrakläder, snuttefilt och gosdjur samt byta/koka nappar och tandborstar när barnet blivit friskt.
- Vid kräkning/diarré använd akuthink, se dokumentet "[Åtgärd vid kräkning på förskolan – Akuthink](#)" på webbsidan

Övrigt

- Undvik om möjligt aktiviteter mellan avdelningarna, gäller även öppnings- och stängningsavdelning.
- Undvik lek med modeller som används flera gånger.
- Undvik vattenlek i gemensam badbalja eller barnpool. Använd vattenspridare i stället.
- Låt barnen vistas utomhus så mycket som möjligt. Förlägg gärna vilan utomhus.
- För frånvarostatistik. Bra faktaunderlag vid infektionsproblem på förskolan.